

2005-2006

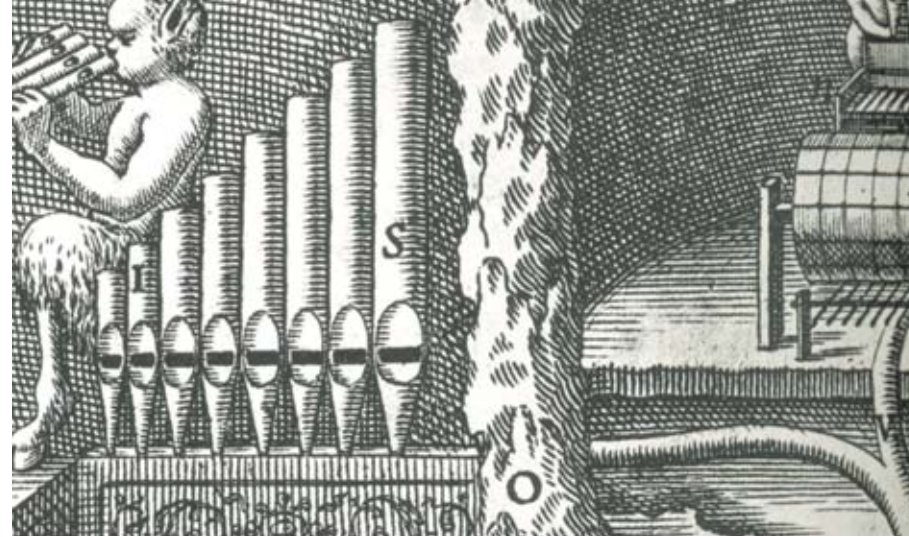
Verborgen Muziekjes

Iva Bittová . Skampa Kwartet

Janáček . Bittová

woensdag 30 november 2005

Verborgen Muziekjes . Seizoen 2005-2006

Irmgard Arnold . Patricia Beysens . Esmé Bos
Madiha Figuigui . Koen De Caeter . Piet Kuijken
Ana Torfs
dinsdag 8 november 2005 . Podium Rode Zaal

**Iva Bittová . Skampa Kwartet
woensdag 30 november 2005**

Patricia Beysens . Frank Vercruyssen
Griet Van Regenmortel . Tcha Limberger
Dick van der Harst
woensdag 11 januari 2006

Dick van der Harst . Amparo Cortés
Katelijne Van Laethem . Sofia Yero
Fabian Fiorini . Frédéric Malempré . Oxalys
Ialma . Orion . Jean-Philippe Poncin . Kim Delcour
woensdag 8 maart 2006

begin concert **20.00 uur**
pauze omstreeks **21.00 uur**
einde omstreeks **22.00 uur**

inleiding door **Maarten Beirens** . **19.15 uur** . Foyer
teksten programmaboekje **Maarten Beirens en Piet De Volder**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

Gelieve uw **GSM** uit te schakelen!

Cd's

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door
't KLAverVIER, Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70
www.tklavervier.be

Foyer deSingel

enkel open bij avondvoorstellingen in Rode en/of Blauwe Zaal
open vanaf 18.40 uur

kleine **koude of warme** gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens
pauzes

Hotel Corinthia (Desguinlei 94, achterzijde torengedouw ING)

- Restaurant HUGO's at Corinthia
open van 18.30 tot 22.30 uur
- Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw
toegangsticket van deSingel voor diezelfde dag

Leos Janáček

Iva Bittová zang, viool

Skampa Kwartet: Pavel Fischer, Jana Lukášová viool

Radim Sedmidubsky altviool . Lukás Polák cello

Leos Janáček (1854-1928)

Strijkkwartet nr 2 'Intieme brieven'

25'

- Andante - Con moto - Allegro
- Adagio - Vivace
- Moderato - Adagio - Allegro
- Allegro - Andante - Adagio

Leos Janáček

Uit de 'Moravische Volkspoëzie in Liederen':
(transcriptie voor stem en strijkkwartet door Vladimír Godár
arrangement door Iva Bittová en Skampa Kwartet)

26'

Tužba (Verlangen)

Stálost (Standvastigheid)

Lavecka (De bank)

Stesk (Pijn)

Obrázek milého (Beeld van de geliefde)

Svatba komáři (Huwelijk van de muggen)

Kouzlo (Charme)

Slib (Belofte)

Oříšek léskový (Hazeloot)

Láska (Liefde)

Jablunka (Appelboom)

Jabúcko (De appel)

Co je to za nebe (Wat is de hemel)

Šafárova céra (De dochter van de pachter)

Cervená jabucka (Rode appels)

Dobrý lov (Goede jacht)

Hájny (Boswachter)

Konický milého (De paarden van mijn geliefde)

Kolín (Het stadje Kolín)

Osamelý (Alleen)

Komu kytka (Voor wie het boeket)

Muzikanti (Muzikanten)

Iva Bittová (°1958)

Improvisation

8'

pauze

Léos Janáček

Uit de 'Moravische Volkspoëzie in Liederen':

26'

Kvítí milodejně (Liefdeskruiden)

Péřecko (Boeket)

Loučení s milou (Vaarwel aan de geliefde)

Jindy a nyní (Toen en nu)

Zahrádecka (Het hek)

Dobrá rada (Goede raad)

Slzy útechou (Tranen van troost)

Beograd (Belgrado)

Milenec vrah (Minnaar moordenaar)

Pomluva (Roddel)

Loučení (Het afscheid)

Památky (Herinneringen)

Daleko provdaná (Ver weg gehuwd)

Iva Bittová

Rain

3'

Iva Bittová

Quatuor pour Cora

6'

• Tanec

• Skocná

De Moravische wortels van Janáček en Bittová

Of het nu om Leos Janáček's zettingen van Moravische volksliederen uit het begin van de twintigste eeuw of om Iva Bittová's zeer recente composities gaat, alle werken in dit concertprogramma zijn diep doordrongen van de invloeden van de volksmuziek, in dit geval natuurlijk de Tsjechische volksmuziek.

Waar tot in het begin van de zeventiende eeuw invloeden van volksmuziek op 'klassieke' composities nog normaal waren, zeker in de instrumentale muziek, groeiden beiden in de daaropvolgende eeuwen stelselmatig uit elkaar. De klassieke muziek was eerst het domein van de adel en daarna ook van de stedelijke burgerij, terwijl de volksmuziek meer een zaak was van de 'lagere' sociale klassen. Die gedeeltelijk sociologisch bepaalde verhouding tussen klassieke muziek en volksmuziek in de achttiende en negentiende eeuw, ging gepaard met de evolutie van de klassieke muziek naar een gesofisticeerde taal die vooral op harmonisch en structureel vlak heel andere kenmerken vooropstelde dan de volksmuziek. Pas in de tweede helft van de negentiende eeuw kwam daar geleidelijk verandering in onder invloed van het in heel Europa opkomende nationalisme. Een componist die uiting wou geven aan zijn nationale trots of in ieder geval een zeker nationaal karakter wou oproepen in zijn muziek, vond onder meer in de volksmuziek een zeer nuttig middel om die nationalistische ideeën muzikaal te vertalen. De Hongaarse verwijzingen bij Liszt of de Poolse elementen bij Chopin zijn goede voorbeelden van die trend. Maar de zogenaamde volksmuziek die deze componisten voor ogen hadden, was meestal een kunstmatig product dat als amusementsmuziek werd gespeeld en in feite ver afstond van de authentieke traditionele muziek.

Het beste (en meest bekende) voorbeeld hiervan is Hongarije,

waar zigeunerorkestjes in de steden zwierige volkse muziek brachten, wat dan doorgaans werd beschouwd als 'de' Hongaarse volksmuziek en het is die stijl die onder meer door Liszt of Brahms in een klassiek jasje werd gestoken. Met de echte Hongaarse muziek had dat repertoire echter nauwelijks iets te maken. In het begin van de twintigste eeuw begonnen componisten als Béla Bartók en Zoltán Kodály interesse te krijgen in de authentieke volksmuziek, die vooral op het platteland is bewaard gebleven. Zij reizen heel Hongarije af om in afgelegen rurale gemeenschappen volksmuziek op te nemen, te noteren en te inventariseren. Voor Bartók blijft het niet bij dat documentatiewerk, maar hij baseert zijn klassieke composities ook op de volksmuziek die hij in die dorpen heeft leren kennen. Voor die generatie in de laatste tien jaar voor de Eerste Wereldoorlog is de studie van volksmuziek een inspirerende factor in hun zoektocht om zich te bevrijden van de erfenis van de laat negentiende-eeuwse romantiek waarin ze als componisten waren opgeleid. Voor een componist als Bartók ging de studie van volksmuziek hand in hand met het uitbouwen van zijn eigen vernieuwende, modernistische, muziektaal. Herbronning bij een eeuwenoude traditie en radicale vernieuwing spreken elkaar in dit geval dus allerminst tegen.

Het verhaal dat hierboven over Bartók is gedaan, loopt grotendeels gelijk met de ervaringen van de Tsjechische componist **Leos Janáček (1854-1928)**. "Volksliederen! Ik ben ervan doordrongen sinds ik klein was. In volksliederen vinden we de hele persoon, lichaam, ziel, omgeving, alles. Wie opgroeit met volksliederen, groeit op als een volwaardige persoonlijkheid." Deze uitspraak van Janáček geeft aan hoeveel eerbied en waardering hij voor de volksmuziek koesterde. Deze fascinatie had, zoals dit citaat aangeeft, zeker nostalgische redenen: de liefde voor muziek waar hij mee opgroeide, maar op de

achtergrond zal een politieke motivatie ook wel meegespeeld hebben, want de interesse voor de eigen Tsjechische volksmuziek (en in het algemeen voor de eigen taal en cultuur) was een middel om de eigen nationale identiteit te affirmeren in een periode dat de hele regio door Oostenrijk-Hongarije werd gedomineerd. Aan de eeuwwisseling was Janáček's stijl in een impasse geraakt en gaf de studie van volksmuziek de componist de nodige zuurstof die hem zou toelaten zijn creativiteit andere richtingen uit te sturen.

Net als Bartók ging ook Janáček het platteland af om volksliederen te noteren. Hij en zijn medewerkers verzamelden over een periode van veertig jaar meer dan 10.000 liederen. De bundels met volksliedbewerkingen die Janáček maakte, beschouwde hij als middelen om die liederen (en hun teksten) te ontsluiten. De zettingen voor stem met pianobegeleiding waren dan ook uitermate geschikt om ze in de salons van de burgerij te laten doordringen. Ook al waren zijn bewerkingen van zulke liederen wat gestileerd of zelfs aangepast aan de

smaak van de stedelijke elite, het lijdt geen twijfel dat Janáček zijn bewerkingen met het grootste respect voor het repertoire maakte.

Zo schreef hij in het voorwoord van de bundel '**Moravische Volkspoëzie in Liederen**': "Dans-liederen zijn heel typisch; daarom mogen de typische ritmische figuren niet ontbreken in de begeleiding, die samenhangen met de mooie bewegingen van de dans. In de langzame liederen pauzeren de muzikanten zelfs op langere noten en vullen die op met kleine fragmentjes uit de [gezongen] melodie. Wat een rijke bron van begeleidingsmotieven! De begeleiding van liederen wordt nog mooier als die tegelijk waarachtig is." In deze bundel tracht hij daarom die praktijk over te brengen naar de pianobegeleiding waarin regelmatig korte, kernachtige motieven weerkeren die inderdaad recht zijn afgeleid uit de zangpartij. Op deze manier bracht Janáček niet enkel zijn respect voor de kunst van de volksmuzikanten tot uiting, maar sloot hij ook aan bij de klassieke traditie van motiefverwerking, wat voor een componist van zijn generatie bijna vanzelfsprekend was. Van Mozart over Beethoven

en Brahms tot Alban Berg hebben klassieke en romantische componisten vaak muzikale samenhang nagestreefd door stelselmatig enkele beknopte motieven uit te werken.

De 'Moravische Volkspoëzie in Liederen' ontstonden in de periode 1892-1901, de periode waarin hij ook het werk aan zijn opera 'Jenufa' begon. Het verschil tussen de volksliedzettingen in deze bundel en de veel abstractere invloed van zijn studie van het Moravische repertoire op 'Jenufa' is enorm. De Moravische Volksliederen trachten de originele liederen zo authentiek mogelijk weer te geven, wat onder meer te merken valt aan de imitaties van een dorpsorkestje of een cimbalom in de pianopartij die een hoog 'couleur locale'-gehalte hebben. De 53 liederen uit deze bundel zijn overwegend kort en de onderwerpen draaien nagenoeg allemaal rond slechts één ding: de liefde. Dat kan dan gaan van de verzuchtingen van smachtende geliefden tot het tegenovergestelde: de weeklachten van bedrogen minnaars. Componist **Vladimír Godár** maakte vorig jaar een bewerking van Janáček's volledige bundel voor de stem van zangeres Iva Bittová en het Skampa Kwartet. Door de pianopartij van Janáček voor strijkkwartet te zetten, is het makkelijker de sfeer van een dorpsorkestje met jengelende violen op te roepen. Maar wat de liederen het sterkst weer doet aanleunen bij de authentieke volksmuziek, is de keuze voor de stem van Iva Bittová, die haar vocale stijl steeds zeer sterk op de Tsjechische volksmuziektradities heeft gemodelleerd.

Iva Bittová, die zelf uit Moravië afkomstig is, stamt uit een muzikale familie. Haar vader was een veelzijdige muzikant die verschillende instrumenten bespeelde en vooral volksmuziek maakte. Gestimuleerd door die achtergrond, stortte Iva Bittová zich als kind op allerlei artistieke disciplines: ze studeerde viool, ging naar de balletles en acteerde. Later liet ze de viool enkele jaren aan de kant liggen en volgde ze een opleiding tot actrice, om zich daarna weer volop in de muziek te storten. Die eclectische achtergrond is merkbaar in de muzikale stijl die

Bittová als zangeres, violiste, componiste en performer heeft ontwikkeld. Bittová is het bekendst van haar solo-performances waarin ze tegelijk viool speelt en zingt, maar daarnaast werkt ze ook samen met gitarist Vladimír Vaclavek, de meer rock-gerichte groep Cikori en onlangs nog het New Yorkse ensemble Bang on a Can, daarnaast is ze ook actief als componiste voor meer klassieke ensembles.

De basis van haar stijl is verregaand beïnvloed door Moravische volksmuziek, wat zowel uit haar zangstijl als uit haar voorkeur voor herkenbaar folk-achtig muzikaal materiaal blijkt. Als performer is ze echter niet zomaar onder één noemer te plaatsen. De experimentele kant van haar stemgebruik plaatst haar in de lijn van stemkunstenaars als Meredith Monk, het hoge performance-gehalte van haar solo-performances brengen (zeker door de keuze van stem met viool) vaag Laurie Anderson in herinnering, haar vrije improvisaties hellen wat naar experimentele hedendaags-klassieke muziek over, terwijl ze haar nadrukkelijke volksmuziek-invloeden dan weer met geen enkele van die voorgenoemde voorbeelden gemeen heeft. Het 'Quatuor pour Cora', dat eigenlijk een kwintet is waarin de zang (van Bittová zelf) een evenwaardige rol vervult als de strijkers, is een goed voorbeeld van hoe Bittová zelfs in een eerder klassieke compositie heel eclectisch met materiaal omspringt én hoe belangrijk de zangstem in haar muziek is.

Maarten Beirens

Leos Janáček's Tweede Strijkkwartet 'Intieme brieven'

De ondertitel van het Tweede en laatste Strijkkwartet van Leos Janáček, daterend uit zijn sterfjaar 1928, verwijst naar het enorme aantal brieven - men schat ze over de 600 - dat de componist naar de zevenendertig jaar jongere Kamila Stösslová schreef, de door hem verafgode echtgenote van een antiekhandelaar uit het plaatsje Písek.

Janáček leerde haar kennen in het kuuroord Luhacovice en geraakte helemaal in haar ban.

"Jij bent voor mij zo noodzakelijk als de lucht", zo schrijft hij haar in mei 1927. "Ik zou niet zijn wie ik nu ben. Geen enkele van mijn composities zou kunnen groeien uit die woestijn thuis. Ik zou sterven als om het even welk onbemind mens. Zdenka [= Janáček's echtgenote, nvdr] moet dit toegeven. Jij bent mijn licht; ik leef zolang het brandt."

De betekenis van Kamila Stösslová voor het oeuvre van Janáček, en meer bepaald voor zijn late werken, wordt zelden in het juiste perspectief geplaatst.

De bejaarde componist die zich opgesloten voelde in een liefdeloos huwelijk putte enorm veel creatieve energie uit zijn amoureuze en erotische gevoelens voor een vrouw die nooit grote interesse heeft betoond in zijn werken en wellicht niet in staat was deze te begrijpen.

In haar essay 'Janáček and the Captured Muse' (in 'Janáček and His World', Princeton University Press, 2003) typeert Diane Paige Kamila als "onderontwikkeld, niet bijzonder aantrekkelijk, eerder zwaargebouwd" en niet beschikkend over "de nodige intellectuele capaciteiten om iemand die zo schrande was als Janáček tevreden te stellen". (Fysiek lijkt Paige vooral de oudere, zwaarlijvige Kamila te bedoelen want de vijftientigjarige 'zigeunerin' die de componist in juli 1917 voor het eerst ontmoette, was een aantrekkelijke jongedame.)

Het lijkt daarom overtrokken deze vrouw die naar Janáček's eigen

zeggen zovele werken inspireerde - waaronder ook de opera's 'Katja Kabanová', 'Het Sluwe Vosje' en 'De Zaak Makropoulos' - als een muze te beschouwen - een veronderstelling waar Paige nog van uitgaat.

Janáček was inzake inspiratie niet afhankelijk van Kamila of gelijk welke andere vrouw - zo maakt de opera 'Jenufa' ondermeer duidelijk, geschreven voor hij Kamila kende - wel zorgden de hartstochtelijke gevoelens voor een jonge vrouw voor een enorme creatieve 'drive' in Janáček's laatste jaren; een immer opwellende bron van frisse en persoonlijke ideeën.

Het is daarbij duidelijk dat de componist zelf een liefde cultiveerde - het kwam nooit tot een relatie - die voornamelijk in zijn hoofd bestond en door Kamila vaak ontvankelijk werd onthaald. (Janáček zelf was zich bewust van de droom waarin hij leefde, zo getuigen bepaalde uitlatingen in zijn brieven.)

Volgende passus uit één van haar brieven (5 maart 1928) - de meeste ervan zijn door Janáček zelf verbrand - is sprekend in dit opzicht:

"Het deed me pijn te horen dat uw vrouw lijdt door mij. Misschien kan u haar ook een beetje liefde geven. U moet niet zo gereserveerd zijn. U weet goed genoeg dat ik dat niet van u vraag. Ik maak nergens aanspraak op. Maar zij is uw vrouw en zij heeft recht op alles. (...). Wat denkt uw vrouw als u zegt dat wij verbonden zijn, weet u wat dat betekent? Op deze manier doet u me geen plezier."

Zdenka Janacková, de echtgenote van de componist, leed inderdaad erg onder de cultus die haar man aan Kamila wijdde. Zo vertelt ze in haar mémoires dat ze alles in het werk stelde om de ondertitel voor het Tweede Strijkkwartet - 'Intieme Brieven' - uit Janáček's hoofd te praten en dat ze lange tijd geen concerten kon bijwonen waarop "die gepassioneerde vlagen van

Leos' verlangen naar een andere vrouw" weerklonken - "een verlangen dat hem ten gronde richtte", zo preciseert ze nog. (De oorspronkelijke titel, 'Liefdesbrieven', was in dit opzicht nog veel pijnlijker voor Janáček's echtgenote.)

"Gepassioneerde vlagen" is op de keper beschouwd geen slechte typering van een bijzonder rapsodisch en grillig aandoend werk dat niettemin een eigen, interne logica heeft.

Zoals de vele brieven aan Kamila ons documenteren over de ideeën en gevoelens die aan de grondslag liggen van andere composities uit Janáček's laatste jaren, zo krijgen we er ook hoogte van de drijfveren voor dit Tweede Strijkkwartet dat precies de vermelde brieven als onderwerp heeft.

Nochtans lijkt het betwistbaar om de vier delen van het werk als strikt programmatisch te beschouwen. Elk deel dient zich aan als een kristallisatie van - vaak tegenstrijdige - gevoelens, eerder dan een beschrijving van gebeurtenissen. Maar een 'gevoelsverhaal' kan natuurlijk evenzeer worden beschouwd als een soort programma.

Janáček die zo graag de buitenwereld aanhaalde als inspiratiebron heeft zelf aanzetten gegeven tot een programmatische interpretatie. Zo verwijst voor hem het eerste deel naar de eerste indruk die Kamila op hem maakte; het tweede deel "flakkert op in de hitte van Luhacovice" met de 'viola d'amore' als spil van het betoog - letterlijk gezien als 'viol van de liefde'. Het derde deel "lost op in een visioen, dat lijkt op het beeld van jou; doorzichtig, als in de mist, waarin het vermoeden ligt van moederschap". Het vierde deel klinkt, naar Janáček's zeggen, uit in "groot verlangen - alsof dat verlangen is vervuld."

Tedere en heftige gevoelens, vreugde en nostalgie, exaltatie en lijden kruisen elkaar op een vaak bevreemdende en raadselachtige manier in "een werk als gekerfd uit levend vlees" (Janáček). Elk deel is een bladzijde uit een emotioneel dagboek, een continue stroom van emotionele opwellingen.

Zoals hierboven aangegeven wou Janáček inderdaad een viola

d'amore - bekend uit de barokmuziek - als vervanging voor de altviool - een instrument dat aanwezig is in de orkestratie van 'Katja Kabanová'. Maar na een privé-lezing van het werk door het Moravische Kwartet leek het de componist aangewezen om terug te keren naar het krachtiger geluid van de altviool. Daarmee heeft de altviool die in de delen 1 en 2 het thematisch materiaal aanreikt, een cruciale rol in het geheel gekregen.

Janáček's 'Intieme Brieven' hebben de typische, montage-achtige opbouw van zijn rijpe en late oeuvre vol bruuske wisselingen in textuur en coloriet. Opmerkelijk daarbij is het gebruik van sonoriteiten die men allesbehalve met amoureuze ontboezemingen associeert zoals het ijle sul ponticello-spel (strijken tegen de kam) waarmee bijvoorbeeld de altviool het eerste thema voorstelt. De vele eigenzinnige wendingen in het werk en Janáček's zo geliefde gebruik van 'sonore stoorzenders' maken van 'Intieme Brieven' een zeer privaat artistiek testament dat zich op decisieve wijze verijvert van romantische 'Träumereien' en vooral schijnt te verwijzen naar een verwoede strijd met de buitenwereld voor het behoud van de passionele vonk, de hevig opflakkerende emotie. In de eerder geciteerde brief aan Kamila uit mei 1927 luidt het : "(...) ik zal nooit toestaan dat de vrijheid van voelen en denken me wordt ontnomen."

Piet De Volder

Leos Janáček

Selectie uit 'Moravische Volkspoëzie in Liederen'

*enkel voor strijkkwartet

Tužba / Desire

Oh, Johnny, Johnny dear,
my sweet-smelling clover,
how lovely was your smell
there in the field, my lover.

This little heart of mine
beats so hard in my chest,
as the fish that swims about
in the stream water's depth.

Stálost / Constancy

What I sowed was green,
what I reap is red,
tell me now, my laddie,
who's changing your head.

Changing it, changing,
are all in my family,
tell me you're the daughter
of a mother of poor means.

Dear God, do not let
the violet turn to bloom,
and you, laddie, do not let
your love for her be doomed.

I will not, indeed,
nor will my love be spent,
until the day, my dear,
the day I have met my end.

Lavecka / Bench*

Stesk / Woe*

Obrázek milého / Lover's Likeness

from Koprivnice

There was a maid went to the grove,
green grove, and there she did meet
one dark-eyed painter laddie.

"Now dark-eyed painter laddie,
pray thee listen well,
do paint me a little picture
as I carry within my heart.

Do not paint, oh painter laddie,
the likeness of Saint John,
just paint for me, dear painter laddie,
my own lover's likeness, oh."

Svatba komáři / Gnats Wedding

from Koprivnice

The gnats they had a wedding day,
not a thimble of wine they had.

There flew in a nightingale,
brought in a gobletful of wine.

The gnats they drank beyond their measure,
then they killed one of their number.

The gnat he lies in the chamber,
his midge weeps in the courtyard.

Don't you cry, midge, why despair?
Your gnat will yet come round.

How could he be brought back to life,
if of his arse there's but one-half.

There's this oak board we have in here,
will make a brand new arse for him.

Kouzlo / Charm

from Slavíkovice

How come, my sweet fair maid,
that you're so beautiful?
Whenever I look at you,
I tremble and loose my cool.

How come, my sweet fair maid,
that your looks attract me so?
Whenever I look at you,
my heart hurts more.

How come, my sweet fair maid,
that your hands touch so tender?
Whenever I come to see you,
I wish to stay forever.

Slib / Promise

My love she would promise
to give me a half of her heart;
was all ready to cut,
yet she had no knife,
as I offered to pass her one,
she lost the appetite.

Oříšek léskový / Hazel Nut*

Láska / Love

from Kuželov

Oh, love, love,
so fickle you are,
just like the swift river
that rushes by.

The river will flow away,
and nor is love here to stay,
it too will pass for ever,
like a rosemary leaf it will wither.

Jablunka/Apple Tree

Into the garden she did go,
to plant an apple tree and grow.

Grow high, apple tree, I pray,
spread your branches wider every day.

May white blossoms upon you bloom,
and may sweet apples follow soon.

Fine apples white and red,
just like my own two cheeks are made.

Blow now, wind from the east,
throw down an apple or two for me.

Now I picked one off the ground,
dropped for a young lad if he can be found.

Where does the sweet apple's path end,
there shall the maid find her young man.

What maid wants to be deemed wise and clever,
she's well advised her apples to gather.

Jabúcko / Sweet Apple

from Velká

Blow on, wind from the vale,
shake down an apple or a pair.

Shake not a green one I beg,
do shake down one sweet and red.

The green one has a worm in it,
the red one, my own sweet Johnny.

Co je to za nebe / What Sky

What sky is worth its name,
that has no star in it?
And what is a wedding
without a mother's blessing?

What sky is worth its name,
that has no moon in it?
And what is a wedding
without a father's blessing?

Šafárova céra / Bailiff's Daughter

There's a message for me
from the bailiff's daughter.

She'd give me a kerchief
that's embroidered richly.

My son, don't you marry
the daughter of our bailiff.

For her skirt's all soiled,
as the girl's well spoilt.

Cervená jabucka / Little Red Apples

from Nový Hrozenkov

In front of our house the ground's nice and flat.
On the nice flat ground, a garden nicely made.
A little red apple rolls on the ground,
my own sweetheart's wandering around.
The little red apple no longer rolls,
my own sweetheart wanders no more.

Dobrý lov / Good Hunt*

Hájny / Game Warden

from around Napajedla

Who'll ward you now, my green wood?
The warden was killed, who'll watch over you.

My green wood sweet,
who will ward you,
my young fair maid,
who will call on you?

Still there are wardens
who have warded me,
as there are young lads
who have called on me.

Still there are wardens
who will carry on warding me,
as there are young lads
who will carry on calling on me.

Konický milého / My Lover's Horses

from around Breclav

If I only knew
whose these horses are,
I would gladly mow for them
some fresh green grass.

If I only knew
they are my own lover's,
I would gladly mow for them
some fine fresh green oats.

If I only knew
they are my sweet laddie's,
I would gladly wrap them
in so many gold ribbons.

Kolín / Kolín Town

Kolín town lies in a handsome plain,
as more than one young son will meet his end.

More than one young son, more than one brother,
there's why he must cry, my kind old father.

My kind old father, my dearest old mother,
as she must cry too, my fair maid beloved.

Kolín town, Kolín town, you ought not to stand,
more than one mother will lose a son for your sake.

A son to a mother's lost, to a daughter a brother,
and to a fair maid, a handsome young lover.

Osamely / All Alone

My God, father of mine,
didn't you bring me sorrow:
took away my family,
with my sweetheart made me part.

If part me you did
from that girl so sweet,
then do part me as well
with the whole thankless world.

Komu kytka / For Whom The Posy

from around Kyjov

There was a young maid,
in green grass she was sitting.

She was making a posy
using a red red rose.

When you have made it,
For whom is it destined?

For you, my beloved,
to see you off to bed.

Muzikanti / Musicians

from around Slavkov

Musicians now, what's up with you,
not a sound heard from your fiddle.

Come play for me on the cymbalom,
so my sweetheart leaps with joy.

Come play for me on the fiddle,
to cheer up all these maidens.

Come play for me on the bass,
to cheer up all in this place.

Come play for me all together,
then see me off to my home's door.

Leos Janáček

Kamila Stösslová

Kvítí milodejné / Love Herbs

from Vlachovice

She trod down the field,
picking the weeds,
picked origanum too,
one young man to lure.

She trod in the grove,
picking thyme,
as she picked she called out:
Young man, do come up to me!

Still I must gather some
forget-me-not flowers:
Come back to me, please do,
young man handsome and true.

Pérecko / Posy

from Prušánky

There's a young man standing at my window,
knocking at me with his knuckle of gold:
please let me go out, oh mother dear,
I will join him for two or three words to hear.

Mother of mine, for God's sake I beseech you,
why, I have made him a posy too;
see how nice it befits his hat,
as our two cheeks, a perfect match.

Loučení s milou / Farewell to Sweetheart*

Jindy a nyní / Then And Now

Calling out loud I am,
loud as a turtledove,
yet I can't reach the ears
of the lad that I love.

Once I did reach his ears,
oh, soon as I started to call,
and now I can't call him back,
even though I may cry.

Zahrádecka / Fence

Bring us an axe or two,
now I say, do,
bring us an axe or two,
play the pipe as you do.

We'll cut up some withe for wicker.
We'll weave a nice fence of it too.
We'll then sow sweet flowers in there.
Whatever will the flowers be for?
For the laddies to wear for posy.

Dobrá rada / Sound Advice

from Karlovice near Opava

One bird complained to another,
sparrowhawk to goshawk brother.
Said his fledglings were killed in nest,
and his mate was captured there.

Sparrowhawk, a fine bird you are,
don't build your nest at the roadside.

Do build it in the valley down,
at the edge of the oak grove.

The farmer will not go that far,
and your fledgelings he will spare.

Slzy útechou / Tears Of Comfort

from Lišen

There are some who like to laugh,
others sing and leap about,
then others still seem to like the best
having a good cry as they rest.

Some find their heart's comfort
in the most precious tear:
So give me the tears I want,
as tears are to me dear.

Beograd / Belgrade***Milenec vrah / Lover Killer**

from Lanžhot

Johnny he stands by the brook, hey-ho!
Washing his hands soiled with blood, oh my God!

Johnny oh Johnny, what have you done, hey-ho,
to make your hands so red with blood, oh my God!

I sprayed some on the white dove, hey-ho,
that used to sit on the window-sill, oh my God!

'twas no white dove, hey-ho,
indeed, it was a young maid, oh my God!

Ride on now, Johnny, to the open field, hey-ho,
what you see there is all yours, oh my God!

There he saw two pointed peaks, hey-ho,
and they were gallows, oh my God!

Pomluva / Calumny***Loučení / Parting**

from around Kyjov

Listen now, listen,
the earth it's all rumbling,
is that bells that ring and chime,
or a maple-tree sprouting?

These are no bells ringing,
nor a maple sprouting,
it's my sweetheart girl
with her lover parting.

Památky / Mementos

This here is the narrow path,
as winds through the vineyards,
that I would tread along,
oh, my sweetheart to inquire.

This here is the silken scarf,
as my sweetheart gave me,
and I will give it back to her,
oh, so she does not weep.

This here is the ring,
as I was given by my lover,
and I will give it back to him,
when I'm married to another.

Married to another,
yet I will love you still,
for you, my sweetheart dear,
I will remember for ever.

Daleko provdaná / Wedded Far Away

One mother did her daughter wed,
far away from home, forbade her,
said: come not to me daughter of mine!

I will turn into a bird of many feathers,
and fly to my mother's, sit at her door,
on the white lily that grows in her garden.

As her mother comes out, asks what bird is this?
Its song is so sweet and gay,
as was my dear daughter's, in her day.

Shoo now, shoo, bird of many feathers,
stop breaking my lilies, as if you break one
just half-way through, then it will wither.

I am not come here, my mother dear,
to break your lilies, indeed I am come,
mother of mine, to complain and weep.

You were doing well, mother of mine,
as you sowed the lily, but I feel unwell,
mother of mine, with a husband who's evil.

Daughter of mine, come not to me now,
to complain of being maltreated,
as it was your own choice, daughter of mine,
you should not have married.

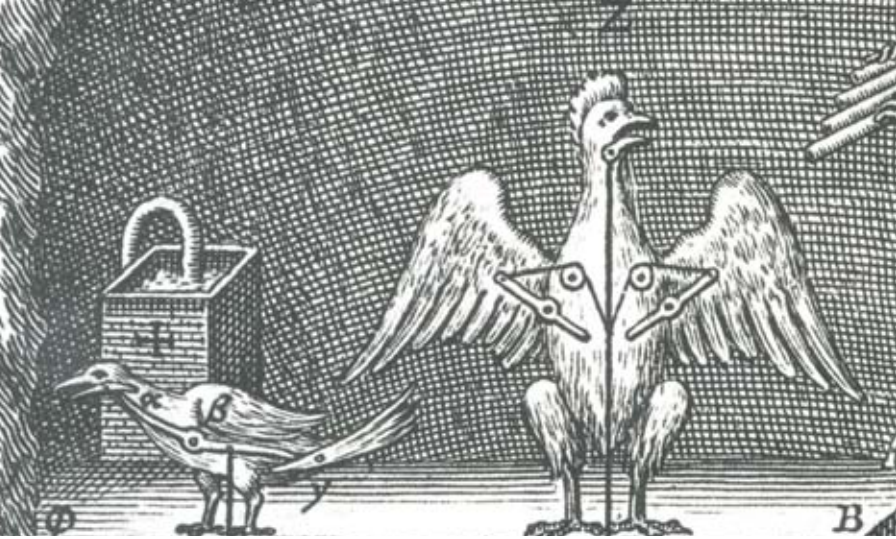
Iva Bittová

Iva Bittová werd geboren in 1958 in het vroegere Tsjechoslovakije. Als jong meisje nam ze balletlessen, speelde ze mee in kindertoneelstukken en leerde ook viool spelen. Nadat haar familie verhuisd was naar Brno koos ze voor een verdere toneelopleiding aan het conservatorium van deze stad. Nog tijdens haar studie werd ze lid van het avant-garde theatergezelschap 'Na provazku', waarmee ze door heel Europa toerde. Terzelfdertijd trad ze op voor radio en televisie en acteerde in films. Begin jaren tachtig besloot Iva Bittová om terug te keren naar de viool onder leiding van Rudolf Státný. Als componist/songwriter zocht en vond zij inspiratie in een grote variëteit van genres, van folk, jazz, rock over klassieke muziek tot dansmuziek en etnische muziek. Door het mixen van elementen hieruit met haar rijke, expressieve stem, kwam haar onnavolgbare eigen stijl tot stand. Naast soloconcerten in haar thuisland en het internationaal circuit - waaronder muziekfestivals in Vancouver, Tokyo, New York, Stockholm, Berlijn, Brussel, Vilnius - werkte ze bij verschillende gelegenheden samen met belangrijke figuren uit de internationale alternatieve muziekscène zoals Fred Frith, David Moss en anderen. Daarnaast ontvangt ze regelmatig uitnodigingen van ensembles als Skampa Kwartet, Nederlands Blazers Ensemble, Cikori, Bang On A Can, Schola Gregoriana Pragensis, Solamente Naturali, ... Sinds haar debuutalbum in 1991 produceerde Iva Bittová een aanzienlijke lijst cd's voor Tsjechische en internationale platenlabels (Indies, BMG, Supraphon, Rachot/Béhémot, Bonton, Nonesuch, Sony Music, ...).

Skampa Kwartet

Pavel Fischer, Jana Lukášová *viool* . Radim Sedmidubsky *altviool*
Lukáš Polák *cello*

Het Skampa Kwartet werd in 1989 opgericht aan de muziekacademie van Praag onder leiding van Milán Skampa en Antonín Kohout van het legendarische Smetana Kwartet. Verdere studies bij Piero Farulli van het Quartetto Italiano, bij leden van het Amadeus Quartet en bij Walter Levin van het LaSalle Quartet zorgden voor een gestage vooruitgang en tot hun huidige internationale erkenning als één van de beste kwartetten van Europa. In 1990 won het viertal de Prijs van het Beste Kwartet van de Premio Vittorio Gui Wedstrijd in Firenze en een jaar later de Eerste Prijs van de Charles Hennen Wedstrijd in Nederland, naast speciale prijzen van het Tsjechisch Kamermuziek Genootschap in Praag en de Ernst-von-Siemens Stichting. Een jaar na hun debuut in de Wigmore Hall in Londen in 1993 benoemde deze organisatie het Skampa Quartet tot hun eerste artiest-in-residentie, wat leidde tot een zeer succesvolle samenwerking gedurende vijf jaar. Deze residentie was het begin van de samenwerking met vele vooraanstaande artiesten waaronder Melvyn Tan, Michael Collins, Itamar Golan, Josef Suk, Nikolaj Demidenko, Kathryn Stott, Janine Jansen, Ronald van Spaendonck, John Williams, Lars Vogt, Philippe Graffin, Wolfgang Holzmair, Dagmar Peckova en Anne Evans. Vandaag de dag toert het kwartet in heel Europa, Noord- en Zuid-Amerika, Japan, Mexico en Australië, en speelt in vooraanstaande muziekcentra waaronder Musikverein Wien, Lincoln Center en Carnegie Hall New York, Suntory Hall Tokyo, Concertgebouw Amsterdam, Théâtre Châtelet Paris, Mozarteum Salzburg en Dvůrák Hall Praag. Ze waren ook reeds te horen op de meest gerespecteerde muziekfestivals waaronder Prague Spring en de festivals van Berlijn, Istanboel, Orlando, Schwetzingen, Schleswig-Holstein, Edinburgh en Melbourne. Het Skampa Kwartet neemt op voor Supraphon. Hun opnamen van kwartetten van Janáček in 2001 en van Smetana in 2003 werden beide bekroond met de Golden Harmony Award als beste kamermuziekopname van het jaar. Hun studie van Moravische volksmuziek en hun meest recente opname met zangeres Iva Bittová vormen een unieke en onschatbare bijdrage aan de kennis van dit idioom. Lesgeven vormt sinds lang een belangrijke facet van hun werk, zo gaven zij les aan de Wigmore Hall, het Concertgebouw en de Royal Academy of Music in Londen, naast vele andere plekken.

www.desingel.be

ABONNEMENTEN

TICKETS

tickets | hoofdingang

Desguinlei 25 . B-2018 Antwerpen

www.desingel.be . tickets@desingel.be

T +32 (0)3 248 28 28 . F +32 (0)3 248 28 00

openingsuren: ma-vr 10-19 uur . za 16-19 uur

administratie v.z.w

Jan Van Rijswijcklaan 155 . B-2018 Antwerpen

T +32 (0)3 244 19 20 . F +32 (0)3 244 19 59

info@desingel.be

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

